

MÉREGTELENÍTŐ

2016.11.szám

Szólunk Hozzád Istenünk, gondviselő jó Atyánk!

Szorongó szívvel és vigasztalást kereső lélekkel állunk Előtted, amikor a Halál leheletét érezzük körülöttünk. Mert meghaltak azok, akiket szerettünk, és nem lehet letagadni a tényt: ránk is ez a sors vár. Lelkünkben itt élnek ma is, akik eltávoztak, szellemük, emlékük itt él közöttünk. Ilyenkor, Halottak napján újra és újra reméljük, hogy a halállal nincs vége mindennek, nem szakad el minden kötelék, van híd az élők és a holtak között, a szeretet hídja. A mai napon a kereső ember elgondolkodik azon a reményteli mondaton, melyet Pál apostoltól kaptunk. A tesszalóniki híveknek írta vigasztalással:

„Ne szomorkodjatok úgy, mint akiknek nincsen reményük” (Tessz 4,13). Természetes, hogy szomorkodunk egy szerettünk elvesztésén, de ne úgy sírjunk, mint aki nem hisz az örök életben. Szintén Pál írja biztatással a római levélben: „míg élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg, akár élünk, akár halunk, az Úré vagyunk...”

Amikor egy ízben iszonyú fájdalomban vergődtem, s még nem tudtuk, mi az oka ennek, a kínban és bizonytalanságban ez a gondolat született bennem: Istenem, Te tudsz rólam? tudod, mi történik most velem? Ha tudod, ha most is a Tiéd vagyok, megnyugszom, mert akkor nagy baj nem lehet. Jó lenne így átélni a Halál okozta fájdalmakat is: Atyánk, ha Te tudsz rólunk, akkor megnyugszunk az akaratodban. Ha magányosak és boldogtalanok vagyunk, ezt magunknak köszönhetjük. Mert Te bennünk élsz, szólongatsz minket halk, szelíd hangon, de fájdalmunkban nem hallgatunk Rád. Bocsásd meg makacs hitetlenségünket. Segíts, hogy tudjunk Benned bízni, Téged áldani.

Istenünk, Te átmentél a Halál kapuján, és élőként tértél vissza, nekünk is örök életet szerezve. Kérjük, halottainknak is adj örök boldogságot ott Nálad, amiről így ír a Biblia: „ember nem látta, nem hallotta, fel sem foghatja mindazt, amit Te készítesz a Téged szeretőknek.” Töröld le a könnyeinket, áldd meg emlékeinket. Erősítsd meg hitünket abban a tudatban, hogy szeretetedtől semmi nem szakíthat el sem életünkben, sem halálunkban. Mindnyájan vágyakozunk a végtelen szeretet és biztonság után, Utánad, és elveszettnek érezzük magunkat Nélküled. Segíts minket eljutni az atyai házba, ahol kedves vendégként fogad be minket az Isteni Szeretet. A költő olyan reményteli, szép képekkel festi le ezt a fogadtatást:

Rónay György: A tékozló fiú hazatérése

A messzeség sugárzó pitvarában
angyalok jönnek-mennek, kék
csuporban
tejet hoz egy, a másik nagy kosár
gyümölcsöt, fehér lenvászonnal
asztalt
terít egy harmadik, nagy szárnyukat
becsukva szorgoskodnak –
egy pedig

a korbátnál, szemét ernyőzve néz
a távolba, ahol a domb alatt
kanyargó úton csapzottan,
soványan,
kimerültségtől meg-megtántorodva,
de azért mégis egyre szaporább
léptekkel, ahogy egyre közelebb ér,
már jön a Vendég...

Atyánk, így öleld Szívedre minden gyermekedet!

Szent-Gály Kata : Az Öreg Remete bútsúbeszéde

Valami olyan az Isten
-- akihez megyek --,
mint itt, előttünk, ez a Tó,
mely, mint tudjátok, teljes
egészségen
át nem fogható.
De megmerülni benne:
jó.

Valami olyan az Isten
-- akihez megyek --,
mint egy hatalmas ország.
Talán: Magyarország.
De közületek vajon ki járta be
valamennyi útját,
hegyét meg dombját?

Valami olyan az Isten
-- akihez megyek --,
mint a végtelen ég.
Valaki felfedezte, nemrég,
a távcsövét.

Azóta tudjuk: nagyobb messziség
és újra csillag van fejünk felett,
és ha majd lesznek nagyobb
távcsövek,
lesznek új napok
és nagyobb csillagok,
lehet.

Valami olyan az Isten
-- akihez megyek --,
mint a szemfedő,
mely ránk borul, örökre.
De nem úgy, mint a lenti temető
sárgálló rögje,
hanem mint Kéz -- anyánké
vagy apánké -- talán,
amikor este magukhoz vontak
a játék után.
Térdükre vettek -- és megöleltek,
csak úgy - porosan.

Testvérek, az Isten
-- akihez megyek --,
valami -- -- -- olyan -- -- -

(Mihályhegyi remeték versciklus)

Bihari Sándor: Egy marék föld

Utólszor halk szóval a tenyerét
tette a tenyerembe,
az a tenyér olyan volt, mintha kért
és adott is volna egyszerre.
Küldj verseket, súgja ő, s a tenyere
súgja a tenyeremnek,
körül a terem kifeszített csöndje, s csak
a tenyerem, hogy feleljek,
mint mikor a Léthe folyón oda-
vissza mellőzi a
ladik a ladikot, térben és időben
csak kézfogásnyira.
Írom a verset, lenni kezd, ahogy születik
benne az ő halála,
mert ő már sehol nincs, s mint egy marék
földet dobom utána.

Bitay Zsolt: Úgy jöttem

Úgy jöttem meg, mint aki sohasem lesz.
Az éjszaka könnyű szárnyán
Csendben megpihenek
Kopott csizmámról letörlöm a port
Önmagammal bátran szembenézek
Úgy vagyok itt, mint akinek nyoma sincs.
A nappalok nehéz ködjén
Egyszer keresztülvágok
S ha magamra lelek a törött tükörben
Úgy megyek el, mint aki sohasem volt.

Reményik Sándor: Végrendelet

Fáradtságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szivárványnak.
Megnyugvásom a tiszta, csöndes égnek,
Mosolygásom az őszi verőfénynek.
Sok sötét titkom rábízom a szélre,
Semmit se várva és semmit se kérve.
Kik üldöztek át tüskén, vad bozóton:
Kétségeim az örvényekbe szórom.
A holtom után ne keressetek,
Leszek sehol - és mindenütt leszek.

P. Vérteszaljai László: Szivárvánnyal pecsétel az Isten...

Ahogy megláttuk egymást a Lazio tendopoli-ban, Amatrice központi segély-sátorvárosában, Giovanni szeme is fölcsillant, aztán behunyta szemmel öleltük meg egymást. Látszólag semmi sem változott, a város éppúgy romokban hever, és sajnos, bár nehéz kimondani, az emberek, Amatrice egykori polgárai is, romokban hevernek. Éppen most szombaton, egy hónapja történt, éjjel 3 óra 36-kor... Előjönnek az emlékek, és ki tudja hányadszor megremeg a föld, dől az emelet, és panaszt üvöltöttek égre-emelt fejjel a kutyák, akik valahol zsigerileg érzik a földindulást.

Két hét múltán tértem vissza, ugyanott parkolok le, a repedezett falú ház most is lakatlan, a kert mázas kerámiakutyái egyre csak égre csaholnak, a sok eső miatt megnőtt a gaz a parányi veteményeskertben és látom, hogy beérett a fürtös-paradicsom, csak éppen nincs aki leszedje, nincs asztal sem, hogy megszegett vastaghéjú ropogós házikenyér és maroknyi olivabogyó mellé kerüljön. És talán étvágy sincs hozzá! Hirtelen átélem e bőtermő paradicsom-anya árvaságát, és megriadok, mert túl erős ez az első élmény. Legyűröm a szorongást és aztán az említett ölelés... Ölelni a férfiak is tudnak, erősen, izmos kézzel, de tapintható benne a szeretet. Ezt érzem Giovanni ölelésében és jóval tovább maradunk ebben a gyógyító melegben.

Aztán Flavio felől kérdelem, és már visz is hozzá. Egy gyereksátorban játszik valamilyen társasjátékot, rám néz, inkább átnéz rajtam, és játszik tovább. Fél perc alatt áll össze neki a kép, az ebéd, a csocsó, az apa... megint rám néz, megismert naná, naná, de nem szól, leszegett fejjel hallgatva játszik tovább.

Pár lépéssel odébb az apja mondja: „Nem beszél Flavio, én persze nem erőltetem, nem is nagyon kérdelem, de a temetés óta nem akar hallani róla, csak éppen szölongatja: Mamma!

Temetés...! S a temető...? Erre megindulunk, nincs is messze a cimitero, messziről látni a magas ciprusfenyőket. Ciprusfenyők láttán minden olasz azonnal temetőre gondol. Ahogy befordulunk a temető utcájába, megint ütést kapok: Bedőlt a főbejárat, de ez sajnos nem a Föltámadás kimenetele, hanem mélységes gravitáció, zuhanás. Giovanni észre sem veszi már mindezt, csak megy, viszik a lábait, Istenem, naponta hányszor is teszi meg ezt a háromszáz méteres utat a sátrától a kertig. Egy széles temetőutcát utalt a város vezetése a halottaknak, akiknek nincs itt kriptájuk. Giovanni ide temette a feleségét és kislányát. Ahogy utolérem, ott térdel a kereszt mögött, egyik kezével Sabrina, a másikkal Caterina fejét fogja...

„Azt kérte tőlem júniusban, amikor még minden rendben volt, bármiféle ok és összefüggés nélkül: Ha eljön az óra, engem ne hamvazzass el, tegyél le a földbe, úgy csupaszon temess el, kérlek!”

Háta mögött két fiatal srác ül a szemközti sírkápolna lépcsőjén, rájuk se tekintve mondja: „Az unokatestvéreim...., anyjuk a feleségem nővére és ők hárman: az én Caterinám, 14 éves kislányom és ők ketten, hiszen egykorúak, mindig együtt voltak”. Látom, mai srácok, ruhájuk szakadt jeans és feliratos póló, hajuk, mint a menő focistáké, de a lábuk között egy tócsa könny, sírnak.

Kezükben a kötelező mobiltelefon, de az okostelefon most buta, semmit nem tud a fájdalmukról és csak sírnak. „Uram, Istenem, miféle szép élet volt ott a Corso Umberto 22 alatt!”

Az imádsághoz mindig tapintat kell, persze, az Isten mindent megért, de imádkozni másokkal, mások előtt, ezt csak bizalommal lehet és a lélek szemérmével. Különben otromba! Most mégis letérdelek Giovannival szemben, ő rendületlenül öleli a kedveseit, nyílt mosollyal, igen talán nyílt mosollyal tekint rám. Potremmo pregare? – kérdem, hogy imádkozhatnánk-e? Bólint. Magyarul sem tudnék rendesen imádkozni, csak dadogva, egyébként is ez az Isten beszéde a nagy csapásban, a sóhaj, a törött és törmelék közt csörömpölő szó. Giovanni sír, de hát lehet-e mást tenni. Aztán a feloldó Áve Mária jön, ezt velem mondja és a Miatyánkot is.

És a többiek? - kérdem, mire karonfogva körbevezet. A legtöbbet a családi sírboltba helyezték. Olyan a temető, mint a Halottak napján. Mindenfelé friss virágok. Öles márványlapokkal fedett nyitott fal előtt állunk meg, egy árkád-sorban. Képre mutat. Fialat csinos asszonyt látok, aki hátizsákos férje mellé guggol. Fejük összeér, és ebben a szülői test sátorban alul a kisfiúk, Riccardo, előttük egy fekete-fehér, talán dalmata kutya a kisfiú kezét nyaldossa. Giovanni három sírra, három márványtáblára mutat, szólni nem tudok, csak olvasom a neveket: Daniela, Candide és Riccardo. Nem kérdek semmit, csak nyögöm a szót: Tutti? Mindnyájan? Mindig égő szeme csak bólint: Sì! Igen.

A kocsimhoz vezetem, és a csomagtartóból előveszem és neki adom, amit rám bízott rádiós elődöm, Vertse Márta és a férje: egy vadonatúj olajradiátort. Egy csepp meleget küldtek. Szépen becsomagolva, kicsi fogantyújánál fogva könnyen lehet vinni. Némán elfogadja. A tábor bejáratánál már várnak ránk a szülei, csak kicsit idősebbek nálam. Giovanni, látom, inkább visszaadná a fűtőtestet... Istenem, csak nem arra gondol, arra a másik „fűtő testre”, a feleségére...? Ekkor megszólal az anyja: Fiam, én hajnalonta fázom..., nagyon fázom. Így hát megérkezik a csomag. Giovanni arca földel és kicsit később szerét ejtem, hogy négy szemközt, a nagy ebédlősátor sarkában egy borítékot nyújtsak át. - Ez most nagyon kell Flavionak, holnap megy először iskolába... ..Aztán a mise. A tévésátorban misézem, ottmaradnak a focimeccsre összegyűlt férfiak is. Dörög és villámlik, eső dobol a sátoctetőn. Prédikáció során közénk megyek és szól a szívem... Az áldás után kitódulnak és kiabálást hallok: Ma guarda! Nézd csak! Arcobaleno! Szivárvány! A sátor mögött égbemeredő nagy hegy, vagy kétezer méter magas, egyik fele koromsötét, a másik fele napfényben fürdik. És a kettőt, a derűt és a borút összeköti egy szép, éles kontúrral rajzolt színes fényhíd. Állunk és nézzük a Jelet. A Szövetségét. Ez az Isten menyei pecsétje, elővette és most aláírja az új szövetségét az amatricceikkel. Rám néznek, én a hitűktől ocsúdok, ahogy kapaszkodnak a jelbe, mint a gyermekek, és persze, szivárványos az én szemem is!

Áprily Lajos: Memento

Ne lássam ezt a haldokló vidéket, Rózsás tenyérrel fogd le két szemem, Hadd higgyem, hogy van ifjuság, van élet, Míg ősz pusztít a nagy természetten. Ne lássam, hogy a haldokló virágon A nap megtört sugára mint ragyog, Míg lábaimhoz a hervadt falombok Zizegve hullnak: meghalsz, meghalok	Így édes, így. Milyen csodás világ ez, Hajnal dereng a rózsás ujjakon: Kis házunk, kertünk, a fehér virágok, Ketten járunk a keskeny utakon. A vágyak, álmok mind beteljesülve, Enyém vagy és én a tied vagyok... - Nem hallottad?... Egy vadszőlő-levéél volt... Zizegve súgta: meghalsz, meghalok.
---	--

Ágh István: A magány közhelyeiből

Akkor sem vagyok egyedül, ha elmész
pár napra, mindig az jár az eszemben,
hogy nem vagy itt, s mint egy hívatlan vendég,
formát öltött hiányod költözik be hozzám,
és nem hagy békén megnyugodni,
pedig e kurta árvaság csak annyi
együttlétünkhöz képest, mintha boltba
szaladtál volna, én meg délben itthon
fölmelegítem főztödet, szorongva,
hátha özvegyi ebédem fogyasztom
kihűlőben, s akár az élet vége
kifárad lassan ételeid íze számban
s már nemcsak Téged nélkülözlek,
az egész lakást, a házat, a várost,
ahogy az egyetemes kényszerképzet
kibírhatatlan alakít magához
pár napra, közben az jár az eszemben
mivé lennék, ha nem szeretnél engem.

Dsida Jenő: Pillanatfelvételek az életből

Van, aki elmegy,
van, aki itt marad.

A haladó nevet,
a haladó feled,
ha nincs is kézbe kéz.

Az ittmaradó ír.

és néha-néha sír,
és néha messze néz...

A mese vége mégis
örök-szomorú, szent-egy:

van, aki itt marad,
van, aki elmegy.

“AZ BIZTOS, HOGY AZ EGY ERŐS JELENLÉT”

Dienes Valéria (1879-1978) filozófusnő Bergson tanítványa volt Párizsban; Babitscsal és a korabeli szellemi élet nagyjaival volt kapcsolatban. Több évtizedes materialista “kitérő” után 1923-ban megtért, és lelki vezetője Prohászka Ottokár lett. Megtérésének történetét így mesélte el Belon Gellértnek:

(1923-ban, hazatérésem után) „először Pápára mentem, mert édesanyámnak ott volt lakása, és én egy évig ott éltem... Ennek a tanévnek a vége felé nekem valamiért el kellett mennem Budapestre... Egyik napon nagyon fáradt voltam és bementem a Ferenciek templomába, ahol ki volt téve az Oltári-szentség. Leültem és gondolkoztam. Azt gondoltam – de teljesen sivárul –, milyen volna, ha én meggyőnnék? Aztán kimentem és próbáltam tovább járni az én utaimat... Másodszor is odakerültem, és megint bementem a templomba. Ugyanazon a napon. Hát milyen volna? – Hát akkor megtudod, ha megpróbálsz! Akkor elővettem egy papirost s elkezdtem összeírni egész eddigi életemet, mintha csak úgy vezettek volna. Nem is úgy, inkább mintha magamat vezetném. Megfordultam, és bementem a gyóntató helyiségbe, beléptem a legelső gyóntatószékbe, ami szabad volt, és azt mondtam, hogy én most egy életgyónást akarok végezni. És elkezdtem mondani. Körülbelül három-negyed óráig tarthatott.

Amikor mindent elmondtam, akkor (a páter) feloldozott és azt mondta, hogy másnap menjek áldozni. Mondtam neki: Nézze, én nem egészen hiszem azt, hogy ott van a Krisztus! Odaállhatok én ezzel a lélekkel? – Azt felelte: Oda! Csak mikor már megy, akkor csak annyit gondoljon, hogy 'szeretném elhinni, ha tudnám'. Csak szeretném elhinni! S aztán menjen oda és áldozzon.

Másnap reggel mentem. Odamentem ezzel a gondolattal. És csak arra emlékszem, hogy amikor vettem a Krisztust és visszamentem a helyemre, akkor olyan zokogás fogott el, hogy alig tudtam magamhoz térni. Aznap egész nap rengeteg dolgom volt... (Este a szobámban, amikor eloltottam a lámpát), „akkor egyszerre olyan érzés fogott el, hogy ez a szoba tele van, s hogy az **Valaki**, akivel tele van, s hogy az itt van, és én magam sem tudom, de az biztos, hogy az egy erős jelenlét, és csak úgy zengett bennem Isten...

Dsida Jenő: Szeretnék

Szeretnék:
kimenni messze,
a víz partjára
s a lemenő nappal
szembenézve
nekidőlni egy fának.
Hetenként többször.

A fejemet is hátravetve
hallgatni a halk
szúnyogdongást,
meg a zsongó, csobogó
vizet, mikor
beszél a csennel.
Úgy maradni,
míg feljönnek a csillagok

és simogató ezüst
fényüket
fejemre hintik.
Először egy napig
maradni ott
azután két napig,
azután három napig,
azután mindig...

Jól jegyezd meg!

Éjszaka volt. Az ember a kunyhójában aludt, mikor hirtelen fény töltötte be a szobát és megjelent az Isten. Azt mondta neki, hogy el kell végeznie egy feladatot, és odavezette egy hatalmas sziklához, ami a kunyhóval szemközt volt. Az Úr elmagyarázta az embernek, hogy a hatalmas sziklát teljes erejéből kell tolnia. Így hát az ember ezt tette nap, mint nap. Több éven keresztül reggeltől estig küszködött a kővel, nekifeszült a hátával, a vállával a nagy szikla hideg felszínének, és teljes erejéből nyomta. Minden este kimerülve és fájó tagokkal tért vissza a kunyhójába. Úgy érezte, hogy az egész napja hiábavaló volt.

Ahogy az ember elbizonytalanodott, a Sátán azonnal elhatározta, hogy színre lép és gondolatot ültet el az ember agyában, hogy: "Hosszú ideje napról napra kínlódsz azzal a sziklával és az mégsem mozdult meg."

Sikerült azt a benyomást keltenie benne, hogy a feladat teljesen lehetetlen és felsült vele. Ez a gondolat teljesen elbizonytalanította és elcsüggesztette őt.

– Miért töröd magad ezért? - kérdezte a Sátán. - Felesleges annyi időt rászánnod. Csak éppen, hogy told egy kicsit, meglátod, az is elég lesz.

Ez volt az, amit az elcsüggedt ember is tervezett, de elhatározta, hogy előtte imádságban az Úr elé viszi ezeket a zaklatott gondolatokat.

– Uram, - mondta - hosszú ideje fáradozom és keményen szolgállak téged, minden erőmet latba vetve, ahogyan kérted. De még mostanra sem sikerült elérnem, hogy a kő akár egy fél millimétert is mozduljon. Mit csinálok rosszul? Miért nem tudom teljesíteni a feladatot?

Az Úr így válaszolt:– Barátom, én arra kértelek, hogy szolgálj engem, amit te elfogadtál. Azt mondtam, az a feladatod, hogy nyomd azt a követ teljes erődből, amit meg is cselekedtél. Én egyszer sem mondtam neked, hogy azt el kell tolnod. Neked csak annyi volt a dolgod, hogy nyomd a sziklát. Most pedig hozzám jössz, mert úgy gondolod, hogy feleslegesen vesztegetted az idődet és az erődöt. De ez igazán így van? Nézz csak magadra! A karod erős és izmos, a hátad kigyúrt, a kezeden bőrkeményedés van az állandó erőlködéstől, a lábad masszív és kemény lett. Az ellenállás megerősített és most sokkal többre vagy képes, mint eddig. Igaz, hogy nem mozdítottad meg a követ, de én csak azt kértem, hogy engedelmessédj és nyomd azt teljes erődből, hogy gyakorold a hitedet és bízz az én bölcsességemben. Ezt te meg is tetted. Most akkor, barátom, elmozdítom a követ.

Sokszor, mikor Isten szavát halljuk, hajlamosak vagyunk arra, hogy a saját eszünkkel próbáljuk megfejteni, mit is szeretne tőlünk.

Pedig ilyenkor Isten csak engedelmességet, ráhagyatkozást akar és azt, hogy higgyünk Benne. Vagyis gyakorold a hitet, amely hegyeket mozdít el, de ne felejtse, hogy **Isten az, aki a hegyet elmozdítja.**

Esterházy Péter: Az ember szabadnak született

Ki volna az, ki volna az az ütődött, aki szavakban a gyűlölet mellé állna? Szavakban mindannyian a szeretetet hirdetjük. Ki volna az, ki volna az az ütődött, aki a háború mellé állna? Aki a gyilkolás mellé állna? A halál mellé? Szavakban mindannyian a békét hirdetjük. Még sincs béke, mégsem a szeretet regnál. Könnyű azt szeretni, aki szeretetre méltó. Könnyű avval egyetértésre jutni, akinek érdekei megegyeznek a miénkkel. De a világ nagy, és mindenféle emberek vannak benne. Magyarország ugyan nem nagy, de azért ember van benne bőven. Ilyen, olyan. Ki ezt akarja, ki amaszt. Ez a bonyolult, ez a más, hogy mindenki más. Szeresd felebarátod, mint tenmagad! – így szól az írás. De ez itt, így túl nagy volna, ez nem mozgalmi föladat, ezt fölfogni olykor egy egész élet kevés. Ki volnék én, hogy ilyesmit csak úgy ajánlgassak? Komolytalan volna.

Ne gyűlölködj! Sokkal kevesebb a szeretet parancsánál, megfoghatóbb, gyakorlatiasabb. Maradj nyugton, ne hörögj, próbáld megérteni a másik szempontjait, tehát hogy vannak szempontjai, meglátni a korlátait és meglátni a magadkorlátait. Próbáld megőrizni az ép eszedet, miközben tudnod kell, hogy ésszel nem megoldható a világ, de ész nélkül bizonyosan elveszik. Dönteni kell, hogy a gyűlölet fennhatósága alá akarunk-e tartozni, vagy sem. A viszont-gyűlölet is gyűlölet. Az úgynevezett jogos gyűlölet is gyűlölet. /A harag nem gyűlölet, viszont rossz tanácsadó./

A gyűlölethez sok út vezet, a legrövidebb talán a megalázottságon át. Akit megaláztak, az tehetetlenségében sokszor csak a gyűlöletben talál menekvést, csak a gyűlöletben talál nagy megbántottságára írt, ott talál megnyugvást. Egy ideig. A gyűlölet gyűlöletet szül, megaláztatás megaláztatást, sosincs vége. Megaláztatásban, megalázottságban nagy tartalékai vannak ennek az országnak.

Csak a szabad embernek van esélye a szeretetre. A „Légy szabad!” felszólításnak ebben áll a nagysága, ebben az esélyben, ebben a súlyban. Szabadnak lenni nem annyi: szabadságon lenni, nem könnyű feltétlenség. Szabadnak lenni nehéz.

Nehéz és jó. Az ember szabadnak születik.

(Magyar Hírlap, 1993. december. 24.)

Kicsit több békesség, jóság, szelídség,
Kevesebb erőszak, gyűlölet, irigység,
Kicsit több igazság úton, útfélen,
Kicsit több segítség bajban, veszélyben.
Kicsit több „mi” és kevesebb „én”,
Kicsit több erő, szeretet, remény.
És sokkal több virág az élet útjára,
Mert a sírokra már úgymint hiába.

Tudósok Isten létezéséről

„Köszönöm Néked Úr Isten, mi Teremtőnk, hogy megengeded nekem, hogy lássam a szépséget teremtési művedben.”

(Kepler, a dinamikus asztronómia alapítója)

„A fizikai törvények belül esnek az ember szellemi felfogóképességén, Isten azt kívánta, hogy felismerjük őket.”

(Kepler)

„Láttam az örök, végtelen, mindentudó, mindenható Istentől való jelenségeket, és tisztelettel térdre estem Előtte”

(Karl von Linné botanikus és a rendszertan alapítója)

„Minden szerves anyagokkal kapcsolatos dolog olyan bölcs célszerűségre mutat, amely valami felsőbbrendű értelemről származik.”

(Jons Jacob Berzelius, az atom tömegek meghatározója)

„Én keresztény vagyok, ami azt jelenti, hogy hiszek Krisztus istenségében, éppúgy, mint Tycho de Brache, Kopernikusz, Newton, Descartes, Leibniz, Pascal... mint a múlt valamennyi nagyszerű csillagásza és matematikusa.”

(Augustin Louis Couchi matematikus)

„A rend, a szimmetria, a harmónia elbűvöl bennünket. Az Isten maga a tiszta rend. Ő az egyetemes harmónia megteremtője.”

(Gottfried Wilhelm Leibniz polihisztor: jogász, történész, matematikus, fizikus és filozófus)

„Bárhová nézünk, sohasem találunk ellentmondást a vallás és a tudomány között, inkább teljes összhangot minden lényeges pontban. Vallás és tudomány párhuzamosak, és a távoli jövőben ugyanahhoz a célhoz jutnak. Ennek megvalósítására legjobb, ha állandóan törekszünk a tudomány lényege és célja és a vallásos hit megértésére. Akkor világos lesz az, hogy bár a módszerek különböznek, mivel a tudomány általában az értelemről függ, a vallás pedig a hittől, a haladás értelme és iránya teljesen megegyezik”

(Max Planck, Nobel díjas fizikus)

Weöres Sándor: Tájkép

Ködbe-hanyatlott régi vidék –
Könnyez a felhő, szürke az ég...

Alszik a ködben a csonka határ –
Déle a tájrul a nyári madár...

Messzire néznek a szürke hegyek –
Állnak az égen a hőseregek...

Ködbe-takartan alszik a táj –
Alszik az őszben... tél-fele jár...

Házak a tájban gondtalanul –
Ködteli földre az ősz szava hull...

Barna a tájék, sárga a fa –

Nyikkan a csöndben a tél fogata...

Csörren a csermely, dermed a tó –
Halkan a tájra hullik a hó...

Elmegy a sárga, jó a fehér –
Hóba takarva nyargal a szél...

Cukros a házak rőt fedele –
Halva vonaglik az ősz ereje...

Nyargal a tájon a hóval a szél –
Elmegy az ősz és itten a tél...

Halkan a tájék télbe borul –
Mindig a régi... mindig az új...

Madár János: Lomboktól kifosztott emlék

Valamikor szívünkbe volt szerelmes
a tavasz, csillagok közé emelt minket
a fény. Tenger és tűz ragyogott
kedvesem szemén. Néztük, néztük
a megváltó jövőt egyre. Reményünk
volt egy katicabogár, elszállt a
törékeny
hegyre. Hétpettyes szárnyait hiába
keressük már. A lomboktól kifosztott
emlék csak üres egeket talál.

Áprily Lajos: Ősz

Most már a barna, dérütötte rónán
mulandóságról mond mesét a csend.
Most már szobádba halkan
elvonulhatsz
s hallgathatod az álmodó Chopint.
Most már a kályhatűz víg ritmusára
merenghetsz szálló életed dalán,
míg bús ködökből búcsút int az erdő,
mint egy vöröshajú tündérleány.

Fodor Géza: Kései ősz, november

Kései ősz jön: november dere
az elsötétlő fűvet lépve be
Hûvös szelekben már téli ág
tört kóró, idegen világ

Szemez a tó, hogy partkörökbe köt
míg le nem száll a füstgyötörte köd
Hol nádist úsztató vadvizek
fölé nagy éjszaka zizeg

S a láthatatlan felhőkön túlról
fehér krizantém hullik a holdból

Halottak napján gyertyás éjben
nyit a Mindszent, virágmécsez

S tükröződve a temetők felől
borostyánzöldben fagyalok, fenyők
És enciánkékes aszterek
vigyáznak minden sírhelyet

Kései ősz van: kavargó, sárga
elfakult ábránd roskad a sárba
S mint napra ráterített árnyék
vonaglik végsőt a tájék

Az ÉLET írta... - történetek

1. (Facebookról)

„Sokat gondolkoztam, hogy ezt megosszam-e. Nem vicces, nincs eget rázó tanulsága. Ez csak egy történet, amit az élet írt. Ha valaki könnyed, szórakoztató olvasmányra vágyik, az ne is olvassa tovább. Akit érdekel egy megható emlék, annak jó olvasást!

Ezt a történetet Mama mesélte el nekem 84 éves korában, amikor nálunk töltött egy pár napot. Akkor nem kérdeztem, csak ámulva hallgattam. Most már kérdeznék, de sajnos nincs, aki válaszoljon. Ennek tudható be, hogy a részletek itt-ott hiányosak.

Mama nem akart férjhez menni. Akihez szeretett volna, ahhoz nem adták. Tartotta is magát évekig, amíg Nagyapa meg nem jelent. Először őt is kikoszarozta, de ő nagyon kitartó, és igen jóképű volt. Nem sokkal később, 1944 elején Nagyapát elvitték a frontra. Ekkor még nem tudták, hogy Mama már várandós volt. 1944 októberében született meg Apu. Mamának nem volt teje, ennivalójuk sem volt, nem tudta táplálni az újszülöttet, csak vizet tudott adni neki. Az orosz katonák rendszeresen törték rá az ajtót a falubeliekre, mert ők is éheztek. De nem nagyon volt már mit elvinniük. Egyik alkalommal egy orosz katona megállt a síró anya és gyermeke előtt, és csak nézte őket. Este visszament és Mama kezébe nyomott egy zacskó cukrot. Ezzel sikerült életben tartania a picit, amíg szereztek valahonnan egy kecskét, amelyik épp akkor hozott egy gidát világra.

1945 tavaszán kezdtek el hazatérni a katonák a frontról. Nagyapáról sokáig semmi hír nem volt. Végül már az is jó hírnek számított, hogy megtudták, fogolytáborban van. A hírek viszont arról is szóltak, hogy nagyon beteg. Az ő csapatából összesen nyolcan maradtak életben amikor rájuk találtak, a többiek már megfagytak. Megmentették az életüket, de hadifoglyok lettek.

Mama nem sokat gondolkodott, összeült a család, pénzzé tették, amit még lehetett, és egy fiatal nő elindult az ismeretlenbe, egy még nem lecsitult háború után, hogy megkeresse a férjét. Azt mondta, hogy végig az a kép tartotta benne a lelket, amikor induláskor az ajtóból visszánézett az alig több mint fél éves fiára, aki a sarokban egy pokrócon ülve mosolygott, és hadonászott a kis kezeivel. Tudta, hogy haza kell hoznia neki az apját.

Hol gyalog, hol szekéren haladt. Mindig volt hol aludnia, mindig kapott annyi ennivalót, hogy legyen ereje folytatni az útját. Mindenki segített. Nem volt orosz, nem volt magyar, emberek voltak. Először rossz táborhoz ment, de végül megtalálta azt, ahol Nagyapa volt, aki ekkor már magas lázzal és tüdőgyulladással feküdt. Az egyik őrral kezdett tárgyalásokat Mama egy magyar katona segítségével, aki szintén fogoly volt. Az őr kevesellte a pénz, otthagya Mamát. Ő viszont nem tágított, leült a drótkerítés mellé, és várt. Másnap éjjel végül is kicsempészték Nagyapát a táborból. Mama szerint akkor már azt hitték, hogy úgysem marad életben. Azt mondta Mama, hogy egy életerős, egészséges ember ment el tőle, és egy csontsoványra fogyott,

élettelen tekintetű, összetört embert kapott vissza. Mindenki biztosra vette, hogy nem fognak hazaérni mindketten élve. Csakhogy ők nem ismerték Mamát. A feladást soha nem ismerte. Nagyon lassan haladtak, mert Nagyapa miatt, aki jórészt magánál sem volt, csak szekéren tudtak utazni. Volt olyan, hogy napokat töltöttek egy helyen, mert nem találtak olyat, akinek arra vitt volna az útja, amerre az övék. Egyik helyen, még orosz földön egy idős asszony adott Mamának egy gyógynövénykeveréket, hogy annak a főzetével itassa Nagyapát. Szerintem ennek, és Mama elképesztő energiájának köszönhető az, hogy végül mégis hazaérték. Hosszú hónapok kellettek még, mire Nagyapa ismét a régi önmaga lett. Még két gyermekük született, egy fiú, és egy kislány.

Nagyapa 63 évesen ment „Haza”. Mama 95 évet élt. Ő volt a legerősebb asszony, akit valaha ismertem. És egy igazi Nagyanyó is. Ő tanította meg nekem az esti imádságokat. Tanított főzni, sütni, beavatott a háztartás praktikáiba. Megtanított hímezni, horgolni, kötni, rongyszőnyeget készíteni, varrógéppel varrni. Az életre tanított.

És ő mondta a talán legszebb mondatot nekem egyszer, mikor meglátogattuk Keresztapáméknál, ahol élete utolsó éveit töltötte. A teraszon ült egy fotelban. Boldogan mentünk felé. Ezernyi ráncból pókhálós gyönyörű arca felragyogott. Szép, munkától cserzett kezeivel átkulcsolta a kezemet, maga mellé húzott, rám nézett az idős emberekre jellemző homályos tekintetével, és azt mondta: *"Azt már nem tudom gyermekem, hogy ki vagy, de azt tudom, hogy nagyon-nagyon szeretlek."*

Az élet elveheti az egészségünket, a tudatunkat, az emlékeinket. A halál elveheti az életünket. De a szeretetet egyik sem tudja elvenni.”

Eddig a történet. Azt hiszem, mindnyájan tudnánk saját anyáink, nagyanyáink életéről hasonlóan csodálatos történetet mesélni. Miért csodálatos? Mert az emberi kitartásról, a Szeretetről szól...

2. (Az én ötvenhatom)

9 éves voltam, munkásszülők négy gyereke közül egy. Szüleim tanulatlanul intelligens emberek voltak. Tudatosan élték az életet, ezt kereszténységüknek köszönhatték. Tudták, az emberi élet értékes, célja és értelme van. Tudták, van, Aki vigyáz ránk, Benne bízhatunk, Ő szeret minket. Hozzá mindig hűségessnek kell lennünk. Ezek voltak az alapelveik. Minket így neveltek, mindnyájunknak megvoltak a saját Isten-élményei, kis- vagy nagy megtapasztalásai. Ezek azért fontosak, mert mi soha nem politizáltunk. Közösségi emberek voltunk, de okosan. És mivel Istent, a Benne való hitet a

rendszer tiltotta, hát szemben álltunk azzal a rendszerrel. Mert mindenkinek joga van a szíve szerinti hithez. Amikor apámat figyelmeztették a munkahelyén, ne menjen el húsvéti körmenetre, Ő családotul ott volt, mert ezt senki nem tilthatja meg. Hősiessége csendes volt, de évtizedekig nem kaptunk aztán lakást emiatt, s Ő a tüdőasztmájával ott fuldokolta végig az életét a nedves lakásban. Halála előtt 1 évvel költöztünk egészséges lakásba.

Így tudom ma akkori életünket, családotunkat belehelyezni a történelem sodrába. Politikailag tudatlan voltam, nem igazán értettem, ami október 23.-án történt. Nem kellett másnap iskolába menni, emlékszem a késő őszi időre, az udvaron játszottunk, és hallottuk a felnőttek titokzatos beszélgetését, amit persze nem értettünk.

Aztán jött a Félelem, az első találkozás a Veszéllyel. Utcánkban végig álltak a tankok, sűrű géppisztolylövések kattogtak. Jöttek a hírek, hogy a tankokat benzinnel lelocsolták, fiatal orosz katonák benne égtek. Ez megrettentett. Ők is emberek! Ölni senkit nem szabad!

Házunknak kicsi és nem biztonságos pincéje volt, nappal is sokszor, de főként éjszaka ott tartózkodtunk. Egyszer szirénázáskor a szomszéd bácsi úgy rohant le, hogy engem is félrelökött. Hát a felnőttek is félnek, ők se bátrak? Az éjjel sötétségében nagyon egyedül éreztem magam, a csendben mindenki aludt. Nem bírtam ki az egyedül létet, addig zörögtem, mocoogtam, tudatosan leejtettem a hajcsatomat, míg végre felébredt valaki – ettől a veszély nem csökkent, de a félelmem igen. Húgom, aki igazán kis gyerek volt még, könnyedébben fogta fel ezeket az eseményeket. Mikor hallottuk egy motoros járművének hangját, aztán lövéseket, és a hirtelen beállt csendet... – húgom természetes rövidséggel mondta: „na, ez kifingott!” ☺

Egy nap, mikor apánk elment kenyeret szerezni a sok éhes szájnak, remegve vártuk haza. És egyszer csak egészen közlelől lövéseket hallottunk. Mindnyájan sírtunk, hogy biztos Őt lőtték le. De a Gondviselés megőrizte, szerencsésen hazaért a kenyérral. Akkor szüleink úgy döntöttek, itt nagyon veszélyes tartózkodni, ezért elmentünk rokonokhoz, akik nagyobb, biztonságosabb pincével rendelkeztek, és a központtól távolabb laktak. Amikor már lehetett, hazatértünk. Az utcán találkoztam a Halál-félelemmel. Felettünk repülők szálltak magasan, alattuk lövések füstpamacsait láttuk. Annyira kitettnek éreztem magunkat, kis család egyedül az utcán. Nem tudtam, mikor ér bennünket is egy lövés. Ma is megborzongat az emlék.

Aztán már csak a felnőttek nagy-nagy hallgatását őrzöm, és a figyelmeztést: „ami történt, ma hivatalosan úgy hívják, ellenforradalom.” (P.M.)

3. (Az én ötvenhatom)

Életem három gócpontja: a II. világháború, 1956. és a rendszerváltoztatás. Szándékosan nem rendszerváltást írok, hiszen ha az lett volna, akkor ma a baloldal elhanyagolható számú és jelentőségű lenne, mint születésem idején. Gondolatban minden évben újra végigélem az emlékezetes napokat. Ezekből szeretnék most néhány szilánkot átadni. Néha vissza kell nyúlni az október előtti napokhoz, néha előreszaladok későbbi eseményekhez - de ezek mindig összefüggenek 56-tal.

1956 kora tavasza számomra nagy esemény volt: lett egy rádiónk. Igaz, csak kicsi "Néprádió", kéz alatt véve egy rádiójavítással foglalkozó férfitől, de a mester ügyes kezű volt és a házilag barkácsolt antennával tudtuk fogni a Szabad Európa Rádiót! Kitárult előttem a világ! Ha otthon voltam – Pécsen éltünk akkoriban - mindig szólt a zene, hallgattam a híreket és felfedeztem, mennyi új ismeretet szerezhettek. Olyan dolgokat tudtam meg, melyek a hivatalos hírekben nem szerepeltek. Találkoztam a mindennapok problémáival - egyszóval a politikával.

56 nyara forró volt. Mint utólag kiderült, édesanyámmal és nővéremmel utolsó nyaralásunkat élveztük Siófokon. Édesanyám a Pedagógus üdülőben volt beutalt, mi ketten a helybéli igazgató jóvoltából az iskola tornatermében, birkózószőnyegen aludtunk, de napközben együtt voltunk hármásban /Édesapám 1942-ben a Don-kanyarban maradt/. Hazaérkezésünk után hamarosan kiderült, hogy Édesanyám súlyos rákbeteg - megkezdődött utolsó két évének ingajárata hol kórházba, hol haza. 15 évesen én lettem "a férfi a családban" - ettől az időtől eredeztetem felnőtt koromat.

No, de vissza 56-hoz. 23.-án délután még nevettünk azon, hogy hol betiltották, hol engedélyezték az egyetemisták felvonulását, de már szorongva vártuk az esti híreket, a beharangozott Gerő-beszédet. Aztán a döbbenet: nem is annyira a tartalma, inkább a hangvétele miatt! A beszéd kurtánfurcsán véget ért és a rádió mindenféle zenét játszott. Csak a kilencvenes években tudtam meg az akkori rádióbemondó visszaemlékezéseiből, hogy a Gerő-beszéd a tervezettnél sokkal rövidebb lett, és ez okozott zavart a közvetítésben. Még szólt a zene, de mi már lefekvéshez készülődtünk - másnap iskola, munka - amikor mintha lövések zaja hallatszott volna. Ma már tudom, hogy ezek az első, még az ÁVH-sok által leadott riasztó lövések, valamint a könnygázgránátok robbanásának hangjai voltak - de hamarosan megkezdődött a Rádió ostroma is. De akkor én már aludtam.

Másnap reggel csak annyit tudtam meg a rádióból, hogy Pesten harcok folynak, mentünk iskolába. Elmúlt nyolc óra, a tanárok nem jöttek. Később bátorságot vettem és leosontam a tanári szobához és meghallottam, hogy a tanárok a rádiót hallgatják. Mi diákok beszélgettünk és azzal szórakoztunk, hogy a történelem-könyveinkből kitépkedtük azokat a lapokat és képeket, melyek nem illettek a pillanatnyi hangulathoz. Később a tanárinál még olyan hír bemondását is hallottam, hogy a Lánchídnál egy nagyobb fegyveres felkelő csoport megadta magát, elvették fegyvereiket, de mindenki szabadon

hazamehetett. 60 év alatt nem tudtam nyomára jutni, hogy volt-e valóban a Lánchídnál fegyveres csoport, vagy csak azért mondták be, hogy a többi fegyveres is adja meg magát. Még ekkor is hazudtak! Aztán egyszer csak hazaküldtek bennünket, hogy nincs tanítás.

A további napokról nincs mit mondanom, lekötöttek a mindennapi feladatok, élelmiszer beszerzés, Édesanyánk meglátogatása, nővéremnek a háztartás. Persze állandóan hallgattuk a rádiót, a pestit és a Szabad Európát egyformán - hol félve, hol reménykedve. Jött a Mindenszentek és Halottak napja, elültek a harcok és nőtt a remény, hogy minden jó lesz. Az utolsó napokban már ijesztő hírek is jöttek: új orosz csapatok érkeznek és a helybéliek is mozgolódnak. November 3.-a nagy híre az volt, hogy 5.-én megkezdődik a munka, de délután olyan hírek is terjedtek a városban, hogy Sásd felől orosz csapatok közelednek. Este ezek ismeretében feküdtünk le; én még elalvás előtt puskalövés, géppisztoly-sorozatok és tankágyúk lövésének hangját hallottam. Világháborút megélt gyerek voltam, felismertem a hangokat és tudtam mit jelentenek: megérkeztek az oroszok és lövik a később "Mecseki láthatatlanok"-nak nevezett, a hegyre visszavonuló nemzetőreinket. Rossz éjszakám volt és már hajnalban hallgattam Nagy Imre drámai mondatait, majd utána a különféle rádióadók segélykéréseit, az írók jajkiáltását - majd egyszer csak a Kádár proklamációt. Akkor már tudtam, hogy mindennek vége. Most bevallom, hogy egy picike reményt őriztem magamban, hátha Kádár személye még a jobb megoldás, mintha egy ismeretlen, de az oroszokat biztosan készségesen kiszolgáló ember venné át a vezetést. Hiszen - gondoltam - Kádár ült Rákosi börtönében, részt vett Nagy Imre kormányában, eltűnése előtt még fennhangon úgy nyilatkozott, hogy ha kell, egy szál pisztollyal is szembeszáll az oroszokkal, közkegyelmet ígért mindenkinek. Hogy mi lett belőle, mindannyian tudjuk. Ezt elfelejteni sosem lehet.

Még egy utolsó emlék-szilánk: a megtorlás, aminek szenvedője közvetlenül nem, de mélyen átélője voltam. Nagybátyám egy kis vidéki, tíz-egynéhány embert foglalkoztató fűrészüzem adminisztratív dolgozója volt. Természetesen ők is megalakították üzemük munkástanácsát és elnöke - írástudó lévén - nagybátyám lett. Nem csináltak semmit, nem volt fegyverük, de nyilván kifejezést adtak a remélt változások felett érzett örömüknek. "Jutalma" több hónapos internálás, évekig tartó REF /rendőrségi felügyelet, lakhelyelhagyás csak előzetes engedélyezéssel, stb./. A munkahelyéről persze kirúgták, csak jó egy évvel később bányászként tudott elhelyezkedni és kenyeret biztosítani feleségének /szintén elbocsátva/ és kislányának.

A másik ilyen emlékem: osztályfőnökünk és tanárunk fia ötödéves egyetemista volt. Levezetője volt annak az egyetemista gyűlésnek, ahol megalakították önálló szervezetüket, majd nemzetőrként összekötő lett az új városvezetés embereivel. Hamarosan megtudtuk az osztályban, hogy márciusban letartóztatták, három és fél év börtönt kapott. Az ország összes egyeteméről kizárták, szabadulása után Ő is csak bányában tudott elhelyezkedni. Csekély öröm, de végül is engedélyezték tanulmányai befejezését és 1964-ben velem együtt avatták orvosá.

Még rengeteg emléket idézhetnék, de csak egyetlen félmondatot mondanék el: Decemberben nagygyűlést tartottak a pécsi Nemzeti Színházban. A szónok Marosán György. Gyűlölettől habzó szájjal üvöltötte: "diákocskáim, most majd megmutatjuk..." Félreértés ne essék - nem voltam résztvevője a gyűlésnek, csak a helyi rádió közvetítette! (Dr. V.L.)

Nagy Gáspár: Magyar abszurd rendezői példány

(1) Nálunk
— két vállrándítás között —
történelmileg úgy alakult
hogy a hóhérok
a vérbírák
a sortűz-vezénylők
a szadista államvédelmisek
a legfőbb ügynökök
és a megszarolt kis besúgók
sem tudnak (képtelenek)
megbocsátani
áldozataiknak (FÜGGÖNY)

(2) Ezért aztán
csak
el-te-met-ni
az áldozatokat
már nagyon kevés
de
né-ven ne-vez-ni
a gyilkosokat
(etcetera)
még mindig túl sok
azoknak
akik...(FÜGGÖNY)

(3) Csendes??
Újra csendes!!!! (ÚJRA FÜGGÖNY)

Derzsi Sándor: Útlevel helyett

Kedvesem, hát nem mehetünk
Hiába hív a tenger
Szabadság van, de nem nekünk
Osztogatja a rendszer
Nem vagyunk hazaárulók
Tolvajok, sem pribékek

Sem üzérkedő burzsujok
De utunk nem közérdek
Itthon is lehet festeni
Itthon is lehet írni
S mikor a tenger messze hív
Itthon is lehet sírni

Wass Albert: Intelem!

A fél világot is befuthatod,
más ember földjén, testvértelen
leszel,
s elfúj a szél, mint kósza őszi lombot,
ha nemzetedről megfeledkezel!

Te bús magyar, kit száműzött hazád,
s idegen zsarnok lakja otthonod:
bús sorsodért ne vádold nemzeted,
kit úgy tűnik, Isten is otthagyt.

A látszat csal. Isten ma is a régi.
Te hagytad őt el, te és a többiek,
s amíg vissza nem zarándokoltok
Hozzá,
s a múlt hibáit le nem törlitek:

magyar földön nem lesz új Magyar-
ország,
gaz és szemét nem terem nemzetet!
S a gyűlöletet nem mossa le semmi,
csak az összetartó igaz szeretet

Veress Gerzson: Csak önkörömben...

Csak önkörömben lehetek szabad! -
Azért szabtam egy kört magam köré:
tenyéryni erdőt, talpnyi legelőt,
forrást, karéj eget fejem fölé.
Ujjamra húzzam, s mint fában a gyűrűk,
körük évente egyre-másra nőtt,
nem győztem bejárni azt az erdőt,
és lekaszálni azt a legelőt,
s akkorává terült fölém a kék ég
hogy félmarokra kaptam egyik végét:
a másik a végtelenbe lobogott;
bármerre mentem hát e földkeréken
számomra itt volt minden egy tenyéren -
...s megértettem: honos csak itt vagyok!

Aranyosi Ervin: Magányos harcos

Magányos harcos volnál?
Düh és harag feszít!
Szembeszállsz a világgal,
– de aki küzd, veszít!
Lehet sok győztes harcod,
ám erőd véget ér!
Kit hatalom tesz naggyá,
lelkében félve él.

Nem bízol önmagadban,
– nem hiszel, nem szeretsz!
Hiába a fölényed,
így boldog nem lehetsz!
A magány börtönébe
száműzöd önmagad,
értelme földi létnek,
számodra nem marad!

Hősök voltunk?

Ma olvastam, hogy akik a 80-as évek előtt születtek, azok HŐSÖK. Csodálni való, hogy is tudták az 50-es, 60-as, 70-es évek szülöttei ezeket az éveket megélni, túlélni.

Nem volt az autókban biztonsági öv és gyerekülés. A gyerekágyaink festékjében még ólom is volt. A gyógyszeres üvegeket könnyedén ki tudtuk nyitni, még a vegyszeres üvegeket is, a fiókok, ajtók nem voltak ellátva biztonsági nyitóval, és a kerékpáron nem volt sisakunk. Csapból ittuk a vizet, nem üvegből. Mi fadarabokból és csapágyakból építettük meg az első autóinkat. Nem volt annak fékje, természetesen voltak emiatt balesetek.

Mi kimentünk játszani! Egész nap kinn voltunk, szüleink csak sejtették, hol vagyunk, hisz alig volt otthon telefon, nem hogy mobil. Egész nyáron fűben és erdőben játszottunk, mégsem lettünk kiütésesek, nem tört ránk allergiás roham. Ha valamink eltört vagy betört, senkit nem pereltek be ezért. Mi voltunk a hibásak, nem? Sokszor lilára kalapáltuk egymást és szüleink nem szóltak bele. Túléltük!

Rengeteg egészségtelen dolgot ettünk: zsíros kenyér, kolbász, disznóhús, ISKOLAI MENZA. Ittunk alkoholt is, és senki nem lett ettől kövér meg alkoholista. A kakaóban nem volt A,B,C,D és E vitamin. Az üdítő cukorral készült. Mosatlanul, a fáról ettük a gyümölcsöt, és a WC pereme alatt csak úgy hemzsegték a baktériumok. Egymás poharából ittunk, és egészségesek maradtunk.

Nem volt nekünk: Playstation, Nintendo 64, X-Box, Videójátékok, 64 Tv kanálisunk, filmek videóról vagy DVD-ről, saját tv Computer, Internet-Chat-Rooms, mobilunk, etc.

Nekünk BARÁTAINK voltak!! Kimentünk az utcára és találkoztunk velük, vagy egyszerűen becsengettünk hozzájuk, és beengedtek. Nem kellett a szülőket megkérdezni, sem a miénket sem az övéket! Nem vittek és nem hoztak a szülők autóval. Hogyan is volt ez lehetséges?? Fadarabokkal, botokkal, labdával játszottunk és nem ütöttük ki egymás szemét. A fociba csak az állhatott be, aki tudott, ha nem volt jó, kívül állt, és csalódottan nézett, de megbirkózott a tudattal. Vagy elment másokkal mást játszani. A szexhez nem kellett pornófilm és szálloda sem. Ha valamit rosszul csináltunk, vállaltuk a következményeket. Ha egy tanár nyakon vágott, nem szúrtuk le egy késsel és nem pereltük be. Örültünk, hogy csak egyet kaptunk. Ha a törvénnyel szemben vétkeztünk, szüleink nem álltak mellénk. Na de ilyent!! Volt nekünk kötelességünk, büntudatunk, jóérzésünk, felelősségérzetünk, szabadságunk, ismertük ezeknek a szavaknak a mélységét. Ezek voltunk mi !! Tényleg veszélyben nőttünk fel? Valóban hősök lennénk?? Szenzációs, nem?!

.....

/Egy tanár gondolatai/

V I C C O L D A L

A pesti turista először járt Székelyföldön, a Hargitán kirándulva találkozott a pakulárral. Egyből eszébe jutott a finom juhtúró, amiről barátai meséltek, s amit egyszer meg is kóstolt. Mivel emberünk sokat hallott a székelyek szűkszavúságáról és agyafúrtságáról, nemrontott ajtóstól a házba, hanem finoman rákérdezett a pakulárra:

– Adj' Isten! Tud-e esetleg egy helyet, ahol juhtúrót tudnék venni?

A pakulár rásandított:

– Há' má' hogylene tudnék! Vévévé pont juturo pont com.

Jő haza Mária nén' a bótó' s mondja:

– Hallod-e, Pista, megdrágult az ital. Mi lesz most?

– Semmi. Kevesebbet eszünk.

Mondja mérgesen az orvos Pista bá'-nak:

– Minden pohár pálinka, amit megiszik, egy héttel megrövidíti az életét!

– A' nem lehet, doktor úr. Akko' én má' tíz éve e'lennék temetve.

Pista bá' összeveszett az asszonnyal. Kiment, s bévágta maga mögött az ajtót. 17 esztendő múlva hazajött, letette a kalapot s a lábbit, és leült a padra.

Kérdi a felesége:

– Hol vót?

– Künn.

Kérdezi a székely asszony vénlegény fiát, Pistát:

– Fiam, levágtam egy tyúkot, mit főzzek belőle?

– Pálinkát, édösanyám.

Pista bá' hangosan és igencsak hamisan énekel a lakodalomban. Mondja neki a többi vendég:

– Eisze inkább táncoljon, Pista bácsi!

– Mé', fiaim?

– Me' a port jobban bírjuk!

Új lakó költözött Pista bá' szomszédságába. Este az öreg – fél szemmel a szomszédot lesve – kiment a kertbe. Ásott egy gödröt, és beletett egy bödönt. Másnap reggel jöttek a milicisták:

– Mit dugdos maga, fegyvert, milyen tiltott dolgot?

Feltúrtak mindent, végül a kertben megtalálták a bödönt. Nagy diadallal ki-
ásták, s hát nincs benne semmi.

– Mit járátja velünk a bolondját? Miért ásta el ezt az üres bödönt?

– Csak azért, hogy megtudjam, milyen ember az új szomszédom.

Turisták érkeznek az esztenához, nézik a juhokat. Kérdezik a pakulártól:

- Egész nap esznek?
- Ez a dóguk.
- És mondja, sokat esznek?
- Nem egyformán.
- Hogy-hogy?
- A fehérek kétszer annyit, mint a feketék.
- Hát az hogy lehet?
- Kétszer annyian vannak...

Pista bá' vérző fejjel tántorog az úton. Odamegy a szomszéd gyermek:

- Jöjjön, Pista bácsi, hazaviszem!
- Ne, – riad meg az öreg – onnét jövök!

Halálos ágyán kérdezi Pista bá' az asszont:

- Véri, velem vótál-e, miko' a komonisták elvették a tehenyünköt?
- Veled vótam.
- Velem vótál-e, miko' elvittek engemet a Duna csatornához?
- Veled vótam.
- Velem vótál-e, miko' elvették a második tehenyünköt es?
- Akkor es veled vótam.
- S most es velem vagy-e halálos ágyomnál?
- Most es itt vagyok.
- Véri, egyfolytába' csak a bajt hozod reám. (na, eeez a férfiakra jellemző!)

A halálos ágyán Mariska néne mondja az urának, Pista 'bának:

- Te Pista, én olyan nem szívesen halok meg, mert tudom biztosan, hogy Te hamarosan új asszonyt hozol a házhoz.

Erre Pista'ba

- Halhatsz meg egész nyugodtan Mari, mert én nem fogok megnősülni. Náladnál jobbat nem kapok, és olyan mint Te, mégegyszer nem kell...

Egy férfi egy vidéki város főutcáján megpillant egy éttermet "Bármit Kívánhatsz" néven. Van egy tábla az ablakban a következő ígérettel: "Elkészítünk bármilyen tálal kívánság szerint. Ha nem tudjuk teljesíteni, mi fizetünk tízezer forintot." Gondolván, ilyen esélyt nem szabad elmulasztani, bemegy. Jön a pincérnő és felveszi a rendelést:

- Kérnék sült elefántbordát rozskenyérrel és majonézzel.

A pincérnő szemrebbenés nélkül elmegy. Néhány perc múlva kinyílik a konyhaajtó és a tulajdonos dühtől eltorzult accal kirohan. Ledob tízezer forintot az asztalra és üvöltve mondja:

- Nem tudom elhinni... tíz éve csinálom ezt az üzletet, és ez az első alkalom, hogy kifogytunk a rozskenyérből!!!

Rendelőben történtek...

- Gratulálok, Szabó úr, az utóbbi három hétben nagyon sokat javult a memóriája.

- Elnézést, de nem Szabó vagyok, hanem Kovács.

- Na, látja!

- Képzeld, a szomszédasszonynak balesete volt!

- Megsérült?

- Igen.

- Hol?

- Az arcán. De szerencsére egy jó kezű sebész rendbe hozta. Olyan az arca, mint régen.

- Jaj, szegény!

- Ne feledje, Kovács úr, az alkohol az Ön legnagyobb ellensége!

- Semmi baj, doktor úr - mondja Kovács - én nem vagyok gyáva ember.

Az állatorvos lebetegszik, és elmegy a házi orvosához.

- Mi a panasza? - kérdezi a doki.

- Nézze, én állatorvos vagyok. Én úgy gyógyítom a betegeimet, hogy nem kérdezek tőlük semmit, hiszen ők nem tudnak válaszolni. Maga erre nem képes?

- Dehogynem - válaszolja az orvos kis gondolkodás után.

Szó nélkül megvizsgálja az állatorvost, majd átad neki egy receptet.

- Tessék, ezt váltsa be!

- És ez hatni fog?

- Persze. Ha mégsem, akkor legfeljebb elaltatom...

- Nem értettem, mit mondott a doktor úr, elmehetek, vagy elmebeteg?

- Doktor úr, csak azért kerestem fel ismét, hogy őszinte köszönetemet fejezzem ki önnek.

- Ne haragudjon, de nem emlékszem. Ön páciens vagy az örökös?

- Ha eljön a feleségem az öreg kutyánkkal, legyen szíves, adjon be neki egy injekciót, amitől fájdalom nélkül kimúlik.

- Rendben, uram, de hazatalál egyedül a kutya?

- Szóval maga ezzel a lábtöréssel elment egy csontkovácshoz. Na és milyen badarságot mondott magának?

- Azt, hogy jöjjelek el magához, doktor úr.